

Antiprekaritarni aktivizam i Mayday parade

Antiprekaritarni aktivizam i Mayday parade

Gerald Raunig

Prijevod: Boris Buden

"We are the precarious, the flexible, the temporary, the mobile. We're the people that live on a tightrope, in a precarious balance, we're the restructured and outsourced, those who lack a stable job, and those who are overexploited; those who pay a mortgage or a rent that strangles us. We're forced to buy and sell our ability to love and care. We're just like you: contortionists of flexibility."
("Mayday, Mayday! Les precàries i precaris es rebel·len",
Manifesto convocatoria Barcelona EuroMayDay 004)[\[1\]](#)

Jedan australijski turist koji je uložio svoju uštedevinu u jednogodišnje putovanje oko svijeta ispričao mi je u jednom baru u Barceloni kako je bio u Indiji upravo u vrijeme kad se u Mumbaiu održavao Social forum i kako je sada došao u pravom trenutku da to ponovo doživi u Barceloni. „Nije li veličanstveno kako se danas po čitavom svijetu šire ideje mira i razumijevanja,“ zaključio je.

Time je, prije nego je uopće otvoren, već postignut jedan od najvažnijih ciljeva „Foruma 2004“ u Barceloni (u vrijeme priprema nosio je šarolikije ime „Universal Forum of cultures“): PR-tehničko nadovezivanje na uspješne socijalne forume za kritiku globalizacije i to ne samo u Porto Alegru i Mumbaiu nego i na evropskoj razini u Firenci i Parizu. Ovaj švindl s etiketama poduprt je jednim nepreglednim programom koji je obuhvatio cijelo ljeto, jednako takvim nastupom prominentnih imena kao i onom pojmovnom trijadom koja zvuči kao the-best-of neoliberalne verzije slogana socijalnih pokreta: „kulturalna raznolikost“, „održivost“, „mir“. Dakako, iza ove zvučne konceptualne fasade skrivene su male kvake: kulturalna raznolikost zbiva se uglavnom na reprezentativnoj razini kulturnog spektakla dok se u neposrednom kontekstu Foruma istodobno gotovo zatire raznolikost lokalnih autonomnih i squaterskih akcija u Barceloni; održivost se sastoji u tome da se u jednom ogromnom građevinskom poduhvatu čitava gradska četvrt, uz protjerivanje tisuća ljudi koji ondje stanuju, sistematski gentrificira; a mir se uzdiže pod zastavom sponzora koji do svojih profita dolaze između i unapređivanjem vojnih tehnologija. Dok socijalni forumi predstavljaju prekarne pokušaje da se jedan drugačiji svijet učini više no mogućim, forum u Barceloni ostaje pokušaj da se suvremena realnost diferencijalnog kapitalizma lažno prikaže kao velika pripovijest o uspješnom suživotu različitih kultura.

Upravo u Barceloni postoji međutim jedna protujavnost koja nije spremna prihvatiti ovo neoliberalno prisvajanje urbanog i diskurzivnog prostora bez pogovora.[\[2\]](#) U neposrednom okružju Foruma, njegovi protivnici pozvali su prominentne ikone globalnog pokreta kao što su Antonio Negri i Naomi Klein, koji su inače odbili sudjelovati na Forumu, da zajedno s aktivistima tematiziraju različite kontrastrategije kako u lokalnom tako i u globalnom okviru.[\[3\]](#) Prije, na rubovima, kao i s onu stranu same priredbe odigrali su se mnogi susreti- umrežavanja posvećeni općim taktičko-političkim pitanjima. No, više od svega jednoj priredbi uspjele je postati vrhuncem lokalnih protesta protiv Foruma. Riječ je o priredbi koja je te proteste povezala s općenitijom temom prekarizacije rada i života: oslanjajući se na uspješnu May Day paradu u Milanu[\[4\]](#) aktivisti u Barceloni obnovili su praksu radikalne prvomajske demonstracije i organizirali veliku May Day paradu protiv prekarizacije života.

„We're the precarious – the hidden face of Forum 2004“

Forum je na plakatima i na džinovskom demo-transparentu označen kao „fascismo postmoderno“. U pojmovnom smislu to je možda na jedan problematičan način prebacilo cilj. Ipak, zadaća te formulacije je bila da, svakako ne bez temeljitijeg promišljanja [5], ukaže na totalitarne aspekte diferencijalnog kapitalizma. „Prekarni“ fungiraju u tom kontekstu kao kreativnost koja je učinjena nevidljivom, ne samo u sjeni Foruma u Barceloni, nego i u određenom biopolitičkom postavu u kojem sveopća nesigurnost, i površ sfera rada, sve više zahvaća sva područja života. Dok u čitavoj Evropi na 1. Maj socijaldemokracija i sindikati egzerciraju svoje rituale i obavljajući en passant svoju ciničnu propagandu „pune zaposlenosti“, dok s druge strane zelene partije pokušavaju s „danom nezaposlenih“ 30. aprila ostvariti u tom pogledu dihotomnu protutezu, realnost rada i nezaposlenosti odavno je već otišla mnogo dalje; u jedan svijet u kojem ne samo da rad i nezaposlenost u nebrojenim međuoblicima sve više postaju difuzni i kao takvi nestaju, nego u kojem se i oblici i strategije otpora moraju iznova iznaći.

Reclaim the Walls!

Gotovo deset tisuća demonstranata prošlo je uvečer 1. maja 2004. od centralnog Sveučilišnog trga kroz City sve do plaže Barceloneta: Sans-Papiers i migranti, autonomi, politički aktivisti lijevih i lijevo radikalnih sindikata i stranaka, umjetnički aktivisti, prekarni i kognitivni radnici svih vrsta koji se upravo navikavaju da sami sebe nazivaju „precari@s“. Poput jedne ubrzane varijante prakse Reclaim the Streets valjala se masa plešućih, skandirajućih i maljavajućih bojama kroz središte Barcelone. Ta je masa – kao što je ustvrdila bulevarska štampa – ostavila pustoš za sobom. Pritom nije riječ o uobičajenim antiglobalističkim ritualima suspenzije unutrašnjih zapreka i prekoračenja svih granica, kao primjerice u razbijanju izloga banaka – i to se je znalo dogoditi u Barceloni, ali samo kao rubni fenomen – odnosno u sukobima između militantnih demonstranata i policije. [6] Zaposjedanje ulice dogodilo se ovdje prije svega kao restrukturiranje miješanog tkiva tjelesa i znakovlja na terenu na kojem razlika između akcije i reprezentacije potpuno nestaje. [7]

U brzini koja je doslovno oduzimala dah pretvarale su se ulice kojima je prolazila kolona u obojene zone. Pod zaštitom demonstracije grad je potopljen u more znakovlja: šablonski grafiti, političke parole, plakati, naljepnice, website-adrese, zapisi na bijelim prugama zebri, kontekstualizirajući murali, koje su tu i tamo komentirale performativne akcije. Širenje kreativnosti, difuzija umjetničkog u društvo kognitivnog kapitalizma, još jednom je uzvratila udarac: Kao što logoi i displays korporacijskog kapitalizma, koji središta gradova diferencirano ujednačuju, svoj nastanak zahvaljuju kreativnosti mnoštva kognitivnih radnika, tako se sada ta – usavršena radom – kreativnost kao protivnička sila rasula po logoima i displayima urbanih konzum-zona: po izlozima, po city-lights, rolling boards i led-screens, kao i po zidovima, zgradama i kolovozima.

Ovo prebojavanje urbanih displaya, koje će uostalom još danima nakon toga snažno obilježiti sliku grada, ni po svojoj formi ni po svom sadržaju nije podsjećalo na uobičajenu političku propagandu starog stila. Kao uopćavanje street arta sprayersa i taggersa zavladała je jedna mješavina adbustinga, cultural jamminga i političke propagande koja se predstavlja kao suvremena. Ondje gdje su tradicionalne lijevoradikalne partije ranije uniformno vukle sa sobom svoje slogane, pojavile su se sada, između ostalog, i napatci s adresama websitova.

„Precariousness is what we live, flexicurity is what we want“

Paralelno s raznolikošću oblika znakovlja u oči je upadala nejasnoća i proturječnost značenja ključnog pojma „prekarnosti“. Tako na primjer mayday formulaciju „capitalisme és precariat“ valja razumjeti kao analitičko i

ambivalentno uvođenje pojma prekarnosti kao određenja suvremenog kapitalističkog oblika društva. Nasuprot drugim – jednoznačnijim – formulacijama kao što je „Contra el sistema i la precariedad“ ambivalentni pojam prekarnosti upućuje ujedno na izvanjski uzrokovanu nesigurnost koja je zahvatila sva područja rada i života kao i na mogućnost iznaska novih oblika otpora odnosno šansu novog formiranja u vidu „prekariata“, „kognitariata“, „afektariata“. Rječima talijanskog medijskog aktiviste i teoretičara Bifa: „Samoorganizacija kognitivnog rada je jedini način da se prekorači psihopatska suvremenost.“^[8]

Kada mi dakle – kao što je to formulirano u Mayday-manifestu – „živimo prekarnost“, valja nam na temelju tog iskustva zahtijevati „flexicurity“: sigurnosti i prava upravo ondje gdje vlada fleksibilnost i nesigurnost. I kao što se izvanjski uzrokovana i samouzrokovana prekarizacija međusobno mnogostruko isprepliću, upravo se ona praksa otpora pokazuje adekvatnom, koja polazi i manevrira s tog nesigurnog terena. Zato je pored ulaznih vrata jednog osiguravajućeg društva u okviru mayday parade dodat ispravak: „La inseguridad vencerá“.

[iz: UND-Magazin, Juli 2004: <http://www.und-magazin.com/more.php/>]

[1] http://www.euromayday.org/barcelona/textos_ct.html

[2] usp. <http://fotut2004.org>

[3] usp. također Gerald Raunig, Die doppelte Kritik der *parrhesia*, <http://eipcp.net/transversal/0504/raunig/de>

[4] May Day parada „izmišljena“ je u Milanu 2004. i upriličena kao Euro Mayday u Barceloni i Milanu – s replikama navodno u južnoj Italiji i Dublinu. Pored brzog širenja ideje uvjerljivo je djelovao prije svega pokušaj organizacije i mobilizacije bez obzira na geografske i jezične distance. Usprkos unutarljevičarskih sporova do kojih je i ovdje dolazilo, uspješno je napravljena zajednička Website <http://www.euromayday.org/> Također je uspjele – do stanovitog stupnja – kolektivno uređivanje Mayday novina koja se pojavila u dvije verzije, talijanskoj i španjolsko/katalonskoj verziji.

[5] usp. s tim u vezi razmišljanja filozofa Santiago López Petita objavljena u časopisu "Forum 2004: el fascismo postmoderno", izdanom za Mayday-Paradu u Barceloni i Madridu.

[6] Tek nakon službenog okončanja demonstracija došlo je, pri pokušaju da se zauzme jedan napušteni policijski revir, do sukoba i hapšenja. Za vrijeme same demonstracije pocija je, ako izuzmemo konstantno kruženje helikoptera, bila gotovo neprimjetna.

[7] Usp. Maurizio Lazzarato, *Kampf, Ereignis, Medien*, u: Gerald Raunig (Hg.), *Bildräume und Raumbilder. Repräsentationskritik in Film und Aktivismus*, Beč 2004, str. 175-184.

[8] Franco Berardi Bifo, *Was heißt Autonomie heute? Rekombinantes Kapital und das Kognitariat*, u: Gerald Raunig (Hg.), *Bildräume und Raumbilder. Repräsentationskritik in Film und Aktivismus*, Beč 2004, str. 33.